

Udskriftsdato: 30. april 2026 (Gældende)

Dokumenter udleveret af Forsvarsministeriet til den nu nedlagte Irak- og Afghanistankommission undtaget fra aktindsigt efter § 23, stk. 1, nr. 1, § 24, stk. 1, nr. 2, § 28, stk. 1, samt §§ 31 og 32 i offentlighedsloven

Ministerium: Folketingets Ombudsmand

Journalnummer: Sag nr. 16/03116

Dokumenter udleveret af Forsvarsministeriet til den nu nedlagte Irak- og Afghanistankommission undtaget fra aktindsigt efter § 23, stk. 1, nr. 1, § 24, stk. 1, nr. 2, § 28, stk. 1, samt §§ 31 og 32 i offentlighedsloven

Svar til A, medie B

04-11-2016

Sag nr. 16/03116

Forsvarsministeriets afgørelse af 4. maj 2016 om (delvist) afslag på aktindsigt i dokumenter udleveret fra Forsvarsministeriet til Irak- og Afghanistankommissionen

Jeg har nu færdigbehandlet dine sager.

Jeg har ikke grundlag for at kritisere, at Forsvarsministeriet har anset dokumenterne 10, 14, 62 og 72 for omfattet af offentlighedens § 23, stk. 1, nr. 1, hvorefter retten til aktindsigt ikke omfatter interne dokumenter, der ikke er afgivet til udenforstående.

Jeg har heller ikke grundlag for at kritisere, at Forsvarsministeriet har anset dokument 65 for omfattet af offentlighedslovens § 24, stk. 1, nr. 2, hvorefter retten til aktindsigt ikke omfatter interne dokumenter og oplysninger, der er udvekslet mellem forskellige ministerier på et tidspunkt, hvor der er grund til at antage, at en minister har eller vil få behov for embedsværkets rådgivning og bistand.

Jeg er enig med Forsvarsministeriet i, at dokument 14, 62, 65 og 72 indeholder oplysninger, der er omfattet af retten til aktindsigt efter offentlighedslovens § 28, stk. 1, 1. pkt. Jeg har i den forbindelse ikke bemærkninger til, at Forsvarsministeriet ikke har anset yderligere oplysninger for omfattet af ekstraheringspligten.

Jeg har ikke grundlag for at kritisere, at Forsvarsministeriet i dokument 62 og 72 har undtaget ekstraheringspligtige oplysninger med henvisning til offentlighedslovens § 31.

Efter min gennemgang af dokumenterne 14, 33, 95, 96, 97, 99, 100, 101, 101A, 108 og bilag 2 til dokument 10 har jeg ikke bemærkninger til, at Forsvarsministeriet har undtaget oplysninger i dokumenterne fra aktindsigt helt eller delvist med henvisning til § 32, stk. 1, i offentlighedsloven. Ligeledes har jeg ikke bemærkninger til, at Forsvarsministeriet har vurderet, at dokument 10, bilag 1 hertil og dokument 87 kunne undtages fra aktindsigt med henvisning til § 32, stk. 2, i offentlighedsloven.

Endelig har jeg ikke grundlag for at kritisere Forsvarsministeriets anvendelse af offentlighedslovens § 34 samt ministeriets vurdering af spørgsmålet om meroffentlighed i henhold til offentlighedslovens § 14.

Det er oplyst, at Forsvarsministeriet ved sin afgørelse har inddraget det forhold, at dokumenterne stammer fra 2002-2004, selv om dette ikke direkte fremgår.

Det er dog min opfattelse, at det burde være fremgået af begrundelsen for afgørelsen, at Forsvarsministeriet havde inddraget tidsfaktoren i sin vurdering.

Du kan læse nærmere om begrundelsen for mit resultat nedenfor i afsnittet ”Ombudsmandens udtalelse”. Sidst i udtalelsen (fra s. 21) er der en gennemgang af sagens forløb.

Ombudsmandens udtalelse

1. Hvad drejer sagen sig om?

Sagen drejer sig om aktindsigt i dokumenter, som er udleveret af Forsvarsministeriet til den nu nedlagte Irak- og Afghanistankommission, og som bl.a. omfatter dokumenter fra Forsvarsministeriet selv, Udenrigsministeriet og Statsministeriet.

Den 4. maj 2016 traf Forsvarsministeriet afgørelse i forhold til de 35 resterende dokumenter, som var omfattet af din aktindsigtsanmodning af 21. oktober 2015, hvor du bad om aktindsigt i 109 dokumenter.

Ved afgørelsen meddelte Forsvarsministeriet fuld aktindsigt i 3 dokumenter. Samtidig blev du meddelt delvist afslag på aktindsigt i 5 dokumenter, og 26 dokumenter blev helt undtaget fra aktindsigt.

Du har klaget til mig over de dele af Forsvarsministeriets afgørelse af 4. maj 2016, der vedrører afslag (herunder delvist) på aktindsigt i dokumenterne 10, 14, 33, 62, 65, 72, 87, 95, 96, 97, 99, 100, 101, 101A og 108 samt bilag 1 og 2 til dokument 10.

Dokumenterne, herunder oplysninger i dokumenterne, er undtaget med henvisning til § 23, stk. 1, nr. 1, § 24, stk. 1, nr. 2, § 31 samt § 32, stk. 1 og 2, i offentlighedsloven.

2. Kort om Irak- og Afghanistankommissionen

Den 7. november 2012 nedsatte justitsministeren – i henhold til lov om undersøgelseskommissioner – den såkaldte Irak- og Afghanistankommission.

Ifølge kommissorium af 27. juni 2012 havde undersøgelseskommissionen bl.a. til opgave at undersøge og redegøre for baggrunden for den danske beslutning om at deltage i krigen i Irak og for, hvad danske myndigheder havde foretaget sig i forbindelse med tilbageholdelsen af personer under krigen i Irak og Afghanistan.

Den 2. juli 2015 meddelte justitsministeren Folketinget, Udvalget for Forretningsordenen, at det var besluttet at nedlægge Irak- og Afghanistankommissionen.

Justitsministeren begrundede beslutningen med, at regeringen fandt, at grundlaget for den danske deltagelse i Irakkrigen og forhold omkring danske soldaters tilbageholdelse af personer under den danske krigsdeltagelse i henholdsvis Irak og Afghanistan allerede var tilstrækkeligt belyst. Undersøgelseskommissionen blev derfor bedt om at ophøre med sin virksomhed.

3. Anvendelsen af offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 1

3.1. Retsgrundlaget

Bestemmelsen i § 23, stk. 1, nr. 1, i offentlighedsloven (jf. lov nr. 606 af 12. juni 2013) har følgende ordlyd:

”§ 23. Retten til aktindsigt omfatter ikke interne dokumenter. Som interne dokumenter anses
1) dokumenter, der ikke er afgivet til udenforstående,”

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen i § 23, stk. 1, nr. 1 (jf. lovforslag nr. L 144 af 7. februar 2013), at bestemmelsen i nr. 1 indebærer, at ethvert dokument, der udarbejdes af en myndighed, og som ikke er afgivet til udenforstående, har karakter af et internt dokument og som sådan kan undtages fra aktindsigt.

3.2. Dokumenterne 10, 14, 62 og 72

Forsvarsministeriet har undtaget dokumenterne 10, 14, 62 og 72, med henvisning til at der er tale om interne dokumenter omfattet af offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 1.

Af Forsvarsministeriets udtalelse til mig af 6. juni 2016 fremgår det, at dokument 14 er en intern notits udarbejdet af Forsvarsministeriet. Notitsen indeholder et referat af en amerikansk efterretningsrapport samt en intern vurdering af rapportens indhold.

Som det fremgår af den udleverede aktliste, er notitsen dateret den 17. januar 2003 og har følgende titel: ”Irak – amerikansk efterretningsvurdering vedrørende masseødelæggelsesvåben samt status for våbeninspektørernes arbejde”.

Af Forsvarsministeriets udtalelse til mig af 19. august 2016 fremgår det, at også dokument 10 og 62 er interne notitser udarbejdet af Forsvarsministeriet henholdsvis den 18. november 2002 og 18. marts 2003. Vedrørende dokument 72 fremgår det, at der er tale om en "taleseddel". Også dette dokument er udarbejdet af Forsvarsministeriet.

Efter min gennemgang af ovenstående fire dokumenter kan jeg konstatere, at dokumenterne er udarbejdet af Forsvarsministeriet, og det fremgår ikke, at dokumenterne skulle være afgivet til andre end Irak- og Afghanistankommissionen.

Jeg bemærker i den forbindelse, at et internt dokument, der afgives til udenforstående, som udgangspunkt mister sin interne karakter. Det gælder dog ikke, hvis afgivelsen sker af retlige grunde, til forskningsmæssig brug eller af andre lignende grunde, jf. § 23, stk. 2, i offentlighedsloven.

Interne dokumenter, der afgives til en undersøgelseskommission nedsat i henhold til lov om undersøgelseskommissioner, vil således ikke miste deres interne karakter, da det følger af §§ 9, 10 og 16 i lov om undersøgelseskommissioner, at en forvaltningsmyndighed har pligt til at udlevere materiale til en undersøgelseskommission, når kommissionen anmoder om det. Jeg kan vedrørende dette forhold henvise til betænkning nr. 1510/2009 om offentlighedsloven, s. 518, samt Mohammad Ahsan, Offentlighedsloven med kommentarer, 1. udgave, 1. oplag (2014), s. 416.

Jeg har derfor ikke grundlag for at kritisere, at Forsvarsministeriet har anset dokumenterne 10, 14, 62 og 72 for omfattet af offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 1, og derfor som udgangspunkt undtaget aktindsigt.

4. Anvendelsen af offentlighedslovens § 24, stk. 1

4.1. Retsgrundlaget

Med henvisning til offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 2, jf. § 24, stk. 1, nr. 2, har Forsvarsministeriet delvist undtaget dokument 65 fra aktindsigt.

Bestemmelsen i § 24, stk. 1, angiver de betingelser, der skal være opfyldt, for at et dokument eller en oplysning kan undtages fra aktindsigt, mens § 23, stk. 1, nr. 2, blot præciserer, at dokumenter omfattet af § 24, stk. 1, også skal betragtes som interne dokumenter.

Bestemmelsen i offentlighedslovens § 24, stk. 1, har følgende ordlyd:

"§ 24. Retten til aktindsigt omfatter ikke interne dokumenter og oplysninger, der udveksles på et tidspunkt, hvor der er konkret grund til at antage, at en minister har eller vil få behov for embedsværkets rådgivning og bistand, mellem:

- 1) Et ministeriums departement og dets underordnede myndigheder.
- 2) Forskellige ministerier. "

Af bemærkningerne til bestemmelsen (jf. lovforslag nr. L 144 af 7. februar 2013) fremgår bl.a. følgende:

”Bestemmelsen i stk. 1 har (...) i første række til *formål* at sikre en beskyttelse af den interne og politiske beslutningsproces, når dokumenter og oplysninger udveksles mellem forskellige myndigheder i forbindelse med ministerbetjening. Bestemmelsen skal ses i lyset af, at en minister har brug for at få kvalificeret fortrolig rådgivning og bistand fra embedsværket også i sager, hvor ekspertisen er fordelt på flere forvaltningsmyndigheder, og bestemmelsen skal medvirke til, at ministeren på hensigtsmæssig måde kan varetage sine funktioner som regeringspolitiker.

...

Det afgørende for, om et dokument eller en oplysning, der udveksles mellem f.eks. to ministerier i stk. 1's forstand sker i forbindelse med ministerbetjening, er, om udvekslingen sker i en sammenhæng og på et tidspunkt, hvor der er konkret grund til at antage, at ministeren *har* eller *vil få* behov for embedsværkets rådgivning og bistand. Det vil dog uden videre kunne lægges til grund, at ministeren har brug for rådgivning og bistand, såfremt udvekslingen af dokumenter mellem to forskellige forvaltningsmyndigheder sker i et tilfælde, hvor ministeren selv eller ministersekretariatet på ministerens vegne har bedt embedsværket f.eks. undersøge eller overveje et spørgsmål. I mange tilfælde vil der imidlertid ikke foreligge en konkret 'bestilling' fra ministeren, og ved vurderingen af, om der er konkret grund til at antage, at der vil opstå et behov for at yde ministeren bistand m.v., må der i stedet for lægges vægt på, om ministeren i den konkrete sammenhæng erfaringsmæssigt får brug for embedsværkets bistand, eller om det i øvrigt ud fra sagens mere eller mindre politiske karakter må forventes, at ministeren får brug herfor.

...

Som eksempler på opgaver, der vil være omfattet af bestemmelsen, kan bl.a. nævnes embedsværkets rådgivning af ministeren om mulige politiske problemer i en sag samt løsningen heraf, embedsværkets bistand i forbindelse med forberedelse af forhandlinger med f.eks. andre ministerier eller oppositionen, embedsværkets bistand i forbindelse med ministerens deltagelse i en forespørgselsdebat eller et samråd i Folketinget, embedsværkets bistand i forbindelse med ministerens deltagelse i et telefonisk eller 'fysisk' møde med andre ministre, embedsværkets udarbejdelse af lovforslag og besvarelse af folketingsspørgsmål samt embedsværkets bistand i forbindelse med forberedelse og iværksættelse af politiske initiativer som politikoplæg, reformprogrammer, handlingsplaner og idékataloger.

...

Omfattet af bestemmelsen er forskellige *typer af interne dokumenter (og oplysninger)*, der udveksles i forbindelse med ministerbetjening, herunder bl.a. udkast til 'talepapir', materiale til brug for pressemøder m.v., udkast til bidrag til besvarelse af folketingsspørgsmål, notater, redegørelser, idékataloger, sagkyndige udtalelser og vurderinger, handlingsplaner m.v.

Retsvirkningen af, at et internt dokument eller en intern oplysning anses for omfattet af bestemmelsen i stk. 1, er, at dokumentet eller oplysningen *ikke* i forbindelse med afgivelse til en anden forvaltningsmyndighed *mister sin interne karakter*. Dokumenter eller oplysninger, der udveksles i forbindelse med ministerbetjening, kan således ikke anses for afgivet til udenforstående. (...)”

4.2. Dokument 65

Forsvarsministeriet har delvist undtaget dokument 65 fra aktindsigt med henvisning til § 24, stk. 1, nr. 2, idet der er tale om et dokument, der er udvekslet med Udenrigsministeriet på et tidspunkt, hvor der er konkret grund til at antage, at en minister har eller vil få behov for embedsværkets rådgivning eller bistand.

Det fremgår af Forsvarsministeriets udtalelse til mig af 6. juni 2016, at dokument 65 består af en fremsendelsesmail fra Udenrigsministeriet til Forsvarsministeriet vedlagt notits af 8. april 2003 samt en intern e-mail i Forsvarsministeriet.

Notitsen af 8. april 2003 er udarbejdet af Udenrigsministeriet og indeholder en ”foreløbig juridisk vurdering af spørgsmålet om grundlaget for evt. dansk deltagelse med et landmilitært bidrag til en international sikringsstyrke i Irak”. Notitsen er udarbejdet i forbindelse med udenrigsministerens fremsættelse af beslutningsforslag nr. B 165 om dansk militær deltagelse i en multinational sikringsstyrke i Irak, der blev fremsat den 6. maj 2003 og vedtaget den 15. maj 2003.

Ved afgørelsen af 4. maj 2016 blev du meddelt aktindsigt i Forsvarsministeriets interne e-mail af 9. april 2003, og du har efterfølgende også fået udleveret Udenrigsministeriets fremsendelsesmail til Forsvarsministeriet, ligeledes af 9. april 2003.

Du har fået udleveret oplysninger om notitsens titel og dato samt oplysninger om, hvilken myndighed, afdeling og kontor der har udarbejdet notitsen. Du har også fået aktindsigt i yderligere oplysninger i selve notitsen. Forsvarsministeriet har vedrørende sidstnævnte bemærket, at der hovedsagelig er tale om oplysninger om gældende ret.

Som nævnt er dokument 65 udvekslet mellem Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet og er således udvekslet mellem kredsen af myndigheder omfattet af offentlighedslovens § 24, stk. 1, nr. 2, vedrørende interne dokumenter og oplysninger, der udveksles mellem forskellige ministerier.

Forsvarsministeriet har ikke i hverken afgørelsen eller udtalelsen til mig nærmere begrundet, hvorfor udvekslingen af dokumentet ifølge ministeriet må anses for sket som led i ministerbetjening i § 24, stk. 1's forstand.

Som nævnt ovenfor er notitsen udarbejdet af Udenrigsministeriet i relation til fremsættelsen af beslutningsforslag nr. B 165 om dansk militær deltagelse i en multinational sikringsstyrke i Irak og indeholder altså en foreløbig juridisk vurdering af grundlaget for en eventuel dansk deltagelse med et landmilitært bidrag til en international sikringsstyrke i Irak.

I lyset af forarbejderne til offentlighedslovens § 24 og deres angivelse af tilfælde, hvor bestemmelsen kan finde anvendelse – bl.a. ved embedsværkets bistand i forbindelse med forberedelse af forhandlinger med f.eks. andre ministerier eller oppositionen og embedsværkets udarbejdelse af lovforslag – kan det efter min gennemgang af dokumentet ikke give mig anledning til bemærkninger, at Forsvarsministeriet har anset dokument 65 for omfattet af § 24, stk. 1, nr. 2, i offentlighedsloven, og dermed som udgangspunkt undtaget fra aktindsigt.

Jeg bemærker i den forbindelse, at det følger af ikrafttrædelsesbestemmelsen i offentlighedslovens § 42, at loven som udgangspunkt også gælder for dokumenter, der er udfærdiget før lovens ikrafttræden. Det gælder bl.a. dokumenter omfattet af § 24.

5. Ekstrahering – offentlighedslovens § 28

5.1. Bestemmelsen i offentlighedslovens § 28 har følgende ordlyd (jf. lov nr. 606 af 12. juni 2013):

”§ 28. Retten til aktindsigt i dokumenter omfattet af § 23, § 24, stk. 1, § 25 og § 27, nr. 1-4, omfatter uanset disse bestemmelser oplysninger om en sags faktiske grundlag, i det omfang oplysningerne er relevante for sagen. Det samme gælder oplysninger om eksterne faglige vurderinger, som findes i dokumenter, der er omfattet af § 23, § 24, stk. 1, § 25 og § 27, nr. 1-3.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke, i det omfang

- 1) det vil nødvendiggøre et uforholdsmæssigt ressourceforbrug,
- 2) de pågældende oplysninger fremgår af andre dokumenter, som udleveres i forbindelse med aktindsigten, eller
- 3) oplysningerne er offentligt tilgængelige.”

Pligten til at ekstrahere oplysninger om en sags faktiske grundlag er nærmere beskrevet i forarbejderne til offentlighedsloven, herunder i de specielle bemærkninger til § 28, stk. 1 (jf. lovforslag nr. L 144 af 7. februar 2013). Se også Mohammad Ahsan, Offentlighedsloven med kommentarer, 1. udgave, 1. oplag (2014), s. 476 ff.

5.2. Ved afgørelsen af 4. maj 2016 blev du meddelt delvis aktindsigt i dokument 14, idet du fik udleveret nogle få oplysninger, som jeg må forstå, at Forsvarsministeriet mente var ekstraheringspligtige efter § 28, stk. 1, 1. pkt., i offentlighedsloven.

I forbindelse med Forsvarsministeriets udtalelse til mig af 6. juni 2016 blev du meddelt yderligere aktindsigt i dokumentet, idet du fik oplyst hele titlen på dokumentet samt fik udleveret en oplysning på notitsens s. 3 (”I går fandt inspektørerne derudover 11 tomme sprænghoveder til kemiske våben og et sprænghoved, der skal undersøges nærmere.”).

Ministeriet anførte nærmere i udtalelsen, at dokument nr. 14 indeholder et referat af en amerikansk efterretningsrapport samt en kort intern vurdering af rapportens indhold. Det er ministeriets opfattelse, at de dele af notitsen, der indeholder referatet af rapporten, er omfattet af offentlighedslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., og at dette burde være fremgået af afgørelsen af 4. maj 2016. Ministeriet har dog undtaget disse ekstraheringspligtige oplysninger fra aktindsigt efter bestemmelsen i offentlighedslovens § 32, stk. 1.

Efter min gennemgang af dokument nr. 14 er jeg enig med Forsvarsministeriet i, at det indeholder oplysninger, der er omfattet af bestemmelsen i offentlighedslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., herunder også de oplysninger, som du har fået udleveret.

Spørgsmålet om, hvorvidt de øvrige ekstraheringspligtige oplysninger kunne undtages fra aktindsigt efter offentlighedslovens § 32, stk.1, gennemgår jeg nedenfor under pkt. 6.4.

5.3. Det fremgår af afgørelsen af 4. maj 2016, at Forsvarsministeriet efter bestemmelsen i offentlighedslovens § 31 ikke meddelte aktindsigt i de ekstraheringspligtige oplysninger i dokumenterne 62 og 72, herunder i dokumenttitlerne. Jeg må forstå ministeriet sådan, at dokumenterne indeholder oplysninger omfattet af offentlighedslovens § 28, stk. 1, nr. 1, men at alle disse oplysninger er undtaget fra aktindsigt efter offentlighedslovens § 31.

Jeg er efter min gennemgang af dokumenterne enig i, at de indeholder oplysninger omfattet af § 28, stk. 1, 1. pkt. Spørgsmålet om, hvorvidt oplysningerne kan undtages efter § 31, gennemgås nedenfor under pkt. 6.3.

5.4. Ved afgørelsen af 4. maj 2016 fik du også udleveret nogle oplysninger i dokument 65, som Forsvarsministeriet anså for ekstraheringspligtige efter offentlighedslovens § 28, stk. 1, 1. pkt.

I forbindelse med udtalelsen til mig fik du udleveret yderligere oplysninger i dokumentet. Jeg forstår Forsvarsministeriet sådan, at disse oplysninger ikke blev udleveret, fordi de blev anset for omfattet af § 28, stk. 1, 1. pkt., i offentlighedsloven, men at de blev udleveret som led i meroffentlighed. For så vidt angår oplysningerne i selve notitsen har Forsvarsministeriet henvist til, at der hovedsageligt er tale om oplysninger om gældende ret, der ikke er omfattet af ekstraheringspligten i § 28.

Efter min gennemgang af dokumentet har jeg ikke bemærkninger til, at Forsvarsministeriet ikke har anset yderligere oplysninger i dokumentet for omfattet af ekstraheringspligten efter § 28, stk. 1, 1. pkt.

5.5. Jeg er i øvrigt enig i det, som Forsvarsministeriet har anført i udtalelsen af 13. juni 2016 om, at bestemmelsen i offentlighedslovens § 29 ikke er relevant i sagen, da bestemmelsen ikke finder anvendelse på dokumenter udfærdiget før offentlighedslovens ikrafttræden, jf. lovens § 42, stk. 9, 2. pkt.

6. Anvendelsen af offentlighedslovens §§ 31, 32 og 34

6.1. Retsgrundlaget – §§ 31 og 32

Offentlighedslovens § 31 og § 32 har følgende ordlyd:

”§ 31. Retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar.”

”§ 32. Retten til aktindsigt kan af hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser m.v., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer, begrænses, i det omfang fortrolighed følger af EU-retlige eller folkeretlige forpligtelser el.lign.

Stk. 2. Retten til aktindsigt kan herudover begrænses, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser m.v., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer. ”

6.1.1. Nærmere om offentlighedslovens § 31

Om bestemmelsen i § 31 er i bemærkningerne hertil (jf. lovforslag nr. L 144 af 7. februar 2013) anført bl.a. følgende:

”Bestemmelsen viderefører den gældende lovs § 13, stk. 1, nr. 1, idet det dog er præciseret, at retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang, det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar.

Det er således præciseret, at kravet efter den gældende lovs § 13, stk. 1, nr. 1, om, at der i det enkelte tilfælde efter en konkret vurdering påvises en nærliggende risiko for, at statens sikkerhed m.v. vil lide skade af betydning, ikke finder anvendelse i forhold til oplysninger, der er omfattet af bestemmelsen.

Det er dog en betingelse for, at retten til aktindsigt kan begrænses, at det er af *væsentlig* betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar. Udtrykket ’væsentlig betydning’, der skal forstås i overensstemmelse med den tavshedspligt, som gælder i forhold til oplysninger, der skal hemmeligholdes for at varetage væsentlige hensyn til statens sikkerhed eller rigets forsvar, indebærer, at oplysninger, der er af uvæsentlig betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar, ikke vil være omfattet af undtagelsesbestemmelsen.

Efter bestemmelsen kan oplysninger undtages fra retten til aktindsigt f.eks. af hensyn til beskyttelse af statsministerens personlige sikkerhed, til beskyttelse af udsendt ambassadepersonales sikkerhed, beskyttelse af operationssikkerhed for udsendte militære styrker eller beskyttelse af et ministeriums it-sikkerhed. (...)”

Jeg kan om bestemmelsen også henvise til betænkning nr.1510/2009 om offentlighedsloven, s. 708 ff., hvor der er anført bl.a. følgende:

”Det er kommissionens opfattelse, at det i forhold til de tilfælde, hvor den gældende lovs § 13, stk. 1, nr. 1, finder anvendelse, kan være ganske vanskeligt for forvaltningsmyndigheden nærmere at konkretisere og kvalificere faren for, at statens sikkerhed eller rigets forsvar vil lide skade af betydning, hvis nogle dokumenter eller oplysninger udleveres. Det kan efter kommissionens opfattelse f.eks. ikke kræves, at Politiets Efterretningstjeneste eller Forsvarets Efterretningstjeneste i det enkelte tilfælde påviser, at en udlevering af dokumenter eller oplysninger vil indebære en nærliggende fare for, at statens sikkerhed eller rigets forsvar vil lide skade af betydning. Det vil i sådanne tilfælde formentlig ofte være den mere abstrakte risiko for, at oplysningerne, hvis de offentliggøres, kan skade statens sikkerhed eller rigets forsvar, der nødvendiggøre, at oplysningerne undtages fra retten til aktindsigt.

...

Det er (...) kommissionens opfattelse, at den blotte henvisning til, at oplysningerne vedrører statens sikkerhed eller rigets forsvar som udgangspunkt ikke er tilstrækkelig til at opfylde det almindelige begrundelseskrav i forvaltningslovens § 24. Det må således i almindelighed kræves, at den pågældende forvaltningsmyndighed i begrundelsen for et eventuelt afslag på aktindsigt efter lovudkastets § 31 foretager en vis angivelse af de involverede interessers karakter. Myndigheden kan dog undlade at foretage en sådan angivelse, hvis det vil medføre en prisgivelse af de beskyttelsesinteresser der søges beskyttet i det enkelte tilfælde. ”

Jeg kan vedrørende bestemmelsen også henvide til Mohammad Ahsan, Offentlighedsloven med kommentarer, 1. udgave, 1. oplag (2014), s. 536 ff.

6.1.2. Nærmere om offentlighedslovens § 32

I bemærkningerne til bestemmelsen i § 32 (jf. lovforslag nr. L 144 af 7. februar 2013) er anført bl.a. følgende:

”Bestemmelserne i *stk. 1 og 2* viderefører den gældende lovs § 13, stk. 1, nr. 2, idet det dog i *stk. 1* er præciseret, at retten til aktindsigt – af hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser m.v., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer – kan begrænses i det omfang, fortrolighed følger af EU-retlige eller folkeretlige forpligtelser eller lignende. (...)

Hermed er det præciseret, at kravet efter den gældende lovs § 13, stk. 1, nr. 2, om, at der i det enkelte tilfælde efter en konkret vurdering skal påvises en nærliggende risiko for, at udenrigspolitiske interesser m.v. vil lide skade, ikke skal finde anvendelse i forhold til de tilfælde, der er omfattet af *stk. 1*. Retten til aktindsigt kan således i almindelighed begrænses, fordi der foreligger en forpligtelse af folkeretlig karakter m.v. til at hemmeligholde oplysningerne eller dokumenterne, idet et brud på en sådan forpligtelse generelt må antages at skade Danmarks forhold til internationale organisationer m.v.

...

Bestemmelsen indebærer for det andet, at retten til aktindsigt kan begrænses i det omfang, fortrolighed følger af *folkeretlige forpligtelser eller lignende*. Herved sigtes til de tilfælde, hvor det følger af traktatbestemmelser, folkeretlige retsædvaner eller fast international praksis, at Danmark er forpligtet til at hemmeligholde oplysninger og dokumenter.

Endvidere sigtes der til de tilfælde, hvor et andet land eller en international organisation har en *berettiget forventning* om, at oplysningerne ikke offentliggøres. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis det pågældende land eller internationale organ i forbindelse med fremsendelsen af dokumenterne skriftligt eller mundtligt tilkendegiver, at man forventer, at Danmark ikke offentliggør oplysningerne i dokumentet.

Det er dog en forudsætning for at anvende bestemmelsen, at forvaltningsmyndighederne i det enkelte tilfælde oplyser, dels om der gælder en folkeretlig forpligtelse eller praksis m.v., der indebærer, at oplysninger ikke kan offentliggøres, dels om de foreliggende oplysninger er omfattet af forpligtelsen.

Endvidere er det en forudsætning for at anvende bestemmelsen, at oplysningerne ikke er gjort offentligt tilgængelige af den pågældende internationale organisation eller det pågældende fremmede land, eller at

oplysningerne ikke i øvrigt er tilgængelige hos organisationen eller det andet land ved brug af almindelige regler om aktindsigt.

Henset til den stigende åbenhed om internationale forhold, bør en forvaltningsmyndighed, medmindre det er åbenbart, at oplysningerne kan udleveres eller nægtes udleveret, i almindelighed indhente en udtalelse fra vedkommende internationale organisation eller fremmede land med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt oplysningerne kan udleveres.

En forvaltningsmyndighed kan således ikke meddele afslag på en anmodning om aktindsigt med henvisning til, at myndigheden ikke har kendskab til, hvorvidt de omhandlede dokumenter er tilgængelige i vedkommende internationale organisation eller fremmede land.

Der kan om bestemmelsen i stk. 1 henvises til betænkningens kapitel 17, pkt. 5.5.1 og pkt. 5.5.2 (side 710 ff.)

Efter bestemmelsen i *stk. 2* kan retten til aktindsigt udover de i *stk. 1* nævnte tilfælde begrænses i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser m.v., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer. Denne bestemmelse er identisk med den gældende lovs § 13, stk. 1, nr. 2, og det er fortsat en betingelse for at undtage oplysninger efter bestemmelsen, at der er en nærliggende fare for, at rigets udenrigspolitiske interesser m.v. vil lide skade.

Omfattet af *stk. 2* er bl.a. de tilfælde, hvor navnlig ministerier indbyrdes udveksler dokumenter og oplysninger i forbindelse med *sager, der har en udenrigspolitisk karakter*. Det kan eksempelvis være Udenrigsministeriets videresendelse til Statsministeriet af indberetninger, som Udenrigsministeriet har modtaget fra de danske ambassader i anledning af en konkret sag af international karakter.

...

Det er – i modsætning til bestemmelsen i *stk. 1* – en betingelse for at undtage oplysninger efter *stk. 2*, at der er en *nærliggende fare* for, at rigets udenrigspolitiske interesser m.v., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer, vil lide skade. ”

Om det nærmere indhold af offentlighedslovens § 32, stk. 1, henviser jeg også til betænkning nr. 1510/2009 om offentlighedsloven, s. 710 ff. – som forarbejderne til bestemmelsen også henviser til – og til Mohammad Ahsan, Offentlighedsloven med kommentarer, 1. udgave, 1. oplag (2014), s. 545 ff.

6.2. Generelt om tidsfaktoren

De dokumenter, som du har anmodet om aktindsigt i, stammer fra 2002-2004.

Du har under sagen gjort gældende, at de beskyttelseshensyn, der var gældende dengang, ikke kan være gældende længere. Det har du bl.a. gjort i en mail til Forsvarsministeriet af 7. oktober 2015, hvor du samtidig oplyser, at du har sendt aktlister til ministeriet med markering af, hvilke akter du ønsker at få aktindsigt i.

I Forsvarsministeriets afgørelse af 4. maj 2016 og i udtalelserne til mig af 6. juni og 19. august 2016 er der ikke direkte anført noget om betydningen af, at dokumenterne stammer tilbage fra 2002-2004.

Forsvarsministeriet har imidlertid den 3. november 2016 telefonisk oplyst, at ministeriet generelt i forbindelse med behandlingen af sager om aktindsigt efter offentlighedsloven er opmærksom på, om dokumenterne er af ældre dato. Dette gælder således også for de sager, som ministeriet har behandlet vedrørende aktindsigt i de dokumenter, der blev sendt til Irak- og Afghanistankommissionen, herunder din sag.

For min videre vurdering af sagen lægger jeg på den baggrund til grund, at ministeriet ved sin afgørelse af 4. maj 2016 har inddraget det forhold, at dokumenterne stammer fra 2002-2004, selv om dette ikke direkte fremgår. Det gælder også for ministeriets vurdering af spørgsmålet om meroffentlighed, jf. nedenfor under pkt. 7.

Det er dog min opfattelse, at det burde være fremgået af begrundelsen for afgørelsen, at Forsvarsministeriet havde inddraget tidsfaktoren i sin vurdering. Jeg henviser i den forbindelse til bestemmelsen i forvaltningslovens § 24, stk. 1, 2. pkt., om angivelse af hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen. Bestemmelsen er nærmere omtalt af Niels Fenger i Forvaltningsloven med kommentarer, 2013, s. 627 ff.

6.3. Dokument 62 og 72 – offentlighedslovens § 31

Forsvarsministeriet har som nævnt ovenfor undtaget de ekstraheringspligtige oplysninger i dokumenterne 62 og 72 fra aktindsigt med henvisning til § 31 i offentlighedsloven. Det gælder også de to dokumenters dokumenttitel på aktlisten.

For at oplysninger kan undtages fra aktindsigt efter bestemmelsen i offentlighedslovens § 31, skal der være tale om oplysninger vedrørende statens sikkerhed eller rigets forsvar, og oplysningerne skal være af ”væsentlig betydning” for disse interesser.

Som nævnt i forarbejderne til bestemmelsen er det imidlertid ikke et krav, at der i det enkelte tilfælde efter en konkret vurdering påvises en nærliggende risiko for, at statens sikkerhed mv. vil lide skade af betydning, hvis der gives aktindsigt i oplysningerne.

Som begrundelse for undtagelse af oplysningerne i de to dokumenter er i afgørelsen af 4. maj 2016 blot henvist til, at efter § 31 i offentlighedsloven kan retten til aktindsigt begrænses, i det omfang det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar.

I udtalelsen til mig af 19. august 2016 har Forsvarsministeriet supplerende oplyst, at dokument 62 er en intern notits af 18. marts 2003 (udarbejdet af Forsvarsministeriet), og dokument 72 er en taleseddel til forsvarsministeren.

Jeg bemærker, at ministeriet i øvrigt er kommet med yderligere oplysninger om de to dokumenter, som ministeriet har anmodet om behandles fortroligt.

Efter min gennemgang af de to dokumenter, herunder i lyset af de oplysninger, som jeg har modtaget fra Forsvarsministeriet, har jeg ikke grundlag for at kritisere, at ministeriet har undtaget oplysninger i de to dokumenter med henvisning til offentlighedslovens § 31.

6.4. Dokument 14, 33, 87, 95, 96, 97, 99, 100, 101, 101A og 108 samt bilag 2 til dokument 10 – offentlighedslovens § 32, stk. 1

Dokumenterne 33, 95, 97, 99, 100, 101, 108 og bilag 2 til dokument nr. 10 er i deres helhed undtaget fra retten til aktindsigt med henvisning til offentlighedslovens § 32, stk. 1. Dokument nr. 87 er også undtaget i sin helhed efter bestemmelsen, men er samtidig også undtaget efter bestemmelsen i offentlighedslovens § 32, stk. 2.

Dokument 96 og 101A er delvist udleveret. I dokument 96 er udleveret oplysninger om en offentliggjort meningsmåling i Estland, og i dokument 101A er visse faktiske oplysninger udleveret. I øvrigt er dokumenterne undtaget efter § 32, stk. 1.

I dokument 14 er ekstraheringspligtige oplysninger undtaget efter § 32, stk. 1.

Dokumenterne 33, 87, 95, 96, 97, 99, 100, 101, 101A, 108 og bilag 2 til dokument 10 er, som det fremgår af Forsvarsministeriets udtalelse af 19. august 2016, alle indberetninger fra danske ambassader på baggrund af en instruks herom fra Udenrigsministeriet.

Forsvarsministeriet har i forbindelse med sagen hørt Udenrigsministeriet om spørgsmålet om, hvorvidt dokumenterne kan udleveres. Udenrigsministeriet har i den forbindelse oplyst, at der er tale om referater af møder, som den pågældende ambassade har afholdt med diverse samtalepartnere i opholdslandet, hvor ambassaden har modtaget oplysningerne som led i et diplomatisk samarbejde med forbehold om diskretion enten under forudgående udtrykkelig tilkendegivelse fra afgiveren eller under en stiltiende indbyrdes anerkendt og efterlevet kutyme.

Forsvarsministeriet har lagt Udenrigsministeriets udtalelse til grund for sin vurdering.

Ifølge forarbejderne til bestemmelsen i offentlighedslovens § 32, stk. 1, kan retten til aktindsigt i almindelighed begrænses efter bestemmelsen, hvis der foreligger en forpligtelse af folkeretlig karakter mv. til at hemmeligholde dokumenterne eller oplysningerne, idet et brud på en sådan forpligtelse generelt må antages at skade Danmarks forhold til andre lande eller internationale organisationer mv.

Folketingets Ombudsmand har i flere tidligere sager efter offentlighedsloven (herunder den gældende offentlighedslov, jf. f.eks. sagen offentliggjort på Folketingets Ombudsmands hjemmeside som sag nr. 2015-14) anerkendt, at tavshedspligt kan følge af folkeretlige sædvaner eller kutyper.

Jeg har også anerkendt, at der efter offentlighedslovens § 32, stk. 1, efter omstændighederne kan foreligge en berettiget forventning om hemmeligholdelse, uden at der i forbindelse med fremsendelse af dokumenter eller afgivelse af oplysninger foreligger en egentlig tilkendegivelse af, at de danske myndigheder ikke bør offentliggøre dokumenterne eller oplysningerne.

Efter min gennemgang af de undtagne dokumenter har jeg ud fra karakteren af de oplysninger, der indgår heri, og på baggrund af den indhentede udtalelse fra Udenrigsministeriet ikke grundlag for at kritisere, at Forsvarsministeriet har undtaget dokumenterne 33, 87, 95, 96, 97, 99, 100, 101, 101A, 108 og bilag 2 til dokument 10 fra aktindsigt helt eller delvist med henvisning til § 32, stk. 1, i offentlighedsloven.

Som det fremgår ovenfor, er dokument 14 en intern notits af 17. januar 2003 udarbejdet af Forsvarsministeriet, og notitsen indeholder et referat af en amerikansk efterretningsrapport samt en kort intern vurdering af rapportens indhold. Det fremgår videre, at der er tale om en amerikansk efterretningsrapport, som ambassaden i Washington har modtaget ”under hånden” i fysisk kopi som led i et diplomatisk samarbejde med forbehold om diskretion.

Efter min gennemgang af oplysningerne i dokument 14 har jeg heller ikke grundlag for at kritisere, at disse oplysninger blev undtaget efter § 32, stk. 1.

6.5. Dokument 87, 10 og bilag 1 hertil – offentlighedslovens § 32, stk. 2

Forsvarsministeriet har undtaget dokument 87 i dets helhed fra aktindsigt med henvisning til offentlighedslovens § 32, stk. 2. Dokumentet er også undtaget med henvisning til § 32, stk. 1.

Dokument 87 er en indberetning af 18. marts 2003 fra ambassaden i Washington vedrørende en eventuel dansk deltagelse i en eventuel militær operation. Forsvarsministeriets afgørelse bygger på en udtalelse fra Udenrigsministeriets om, at en offentliggørelse også vil skade Danmarks udenrigspolitiske interesser i forhold til NATO, herunder de øvrige medlemmer af alliancen, samt Irak.

Dokument 10 er en notits af 18. november 2002 udarbejdet af Forsvarsministeriet. Bilag 1 hertil er et brev af 15. november 2002 fra præsident Bush til den danske statsminister. Dokumentet og bilaget er undtaget med henvisning til § 32, stk. 2. Undtagelsen af bilaget bygger på en udtalelse fra Statsministeriet.

Forsvarsministeriet har – sådan som det kræves efter bestemmelsen i offentlighedslovens § 32, stk. 2 – foretaget en konkret vurdering af, om der er nærliggende fare for, at Danmarks udenrigspolitiske interesser, herunder forholdet til NATO, vil lide skade ved en udlevering af oplysningerne.

På baggrund heraf og som følge af karakteren af de undtagne oplysninger har jeg ikke grundlag for at kritisere Udenrigsministeriets vurdering af, at oplysningerne kunne undtages fra aktindsigt efter offentlighedslovens § 32, stk. 2.

6.6. Anvendelsen af offentlighedslovens § 34

Bestemmelsen i offentlighedslovens § 34 har følgende ordlyd:

”§ 34. Hvis de hensyn, der er nævnt i §§ 30-33, kun gør sig gældende for en del af et dokument, skal der meddeles aktindsigt i dokumentets øvrige indhold. Det gælder dog ikke, hvis

- 1) det vil medføre en prisgivelse af det eller de hensyn, der er nævnt i §§ 30-33,
- 2) det vil indebære, at der gives klart vildledende information, eller
- 3) det resterende indhold i dokumentet ikke har et forståeligt eller sammenhængende meningsindhold.”

Af Forsvarsministeriets afgørelse af 4. maj 2016 fremgår det, at i forhold til de dokumenter, som er undtaget i deres helhed efter bl.a. bestemmelserne i § 31 og 32, finder Forsvarsministeriet ikke, at der er dele af dokumenterne, som ministeriet bør meddele aktindsigt i efter offentlighedslovens § 34. Det er Forsvarsministeriets vurdering, at en delvis aktindsigt i dokumenterne enten vil prisgive de hensyn, der beskyttes ved offentlighedslovens undtagelsesregler, eller vil give et usammenhængende meningsindhold, jf. § 34, nr. 1 og 3.

Efter min gennemgang af dokumenterne – jf. om disses nærmere indhold ovenfor under pkt. 6.3-6.5 – har jeg ikke grundlag for at tilsidesætte Forsvarsministeriets vurdering.

7. Meroffentlighed

Offentlighedslovens § 14, stk. 1, om meroffentlighedsprincippet lyder således:

”§ 14. Det skal i forbindelse med behandlingen af en anmodning om aktindsigt overvejes, om der kan gives aktindsigt i dokumenter og oplysninger i videre omfang, end hvad der følger af §§ 23-35. Der kan gives aktindsigt i videre omfang, medmindre det vil være i strid med anden lovgivning, herunder regler om tavshedspligt og regler i lov om behandling af personoplysninger.”

Af forarbejderne til bestemmelsen (jf. lovforslag nr. L 144 af 7. februar 2013) fremgår bl.a. følgende:

”I forbindelse med vurderingen af, om der kan meddeles aktindsigt efter stk. 1, må der – som efter gældende ret – foretages en *afvejning af modstående interesser*. Der skal således på den ene side tages hensyn til styrken, svagheden eller fraværet af den aktindsigtssøgendes interesse i at få indsigt i de pågældende dokumenter og oplysninger, og på den anden side styrken af den beskyttelsesinteresse, der ligger bag den pågældende undtagelsesbestemmelse og andre lovlige hensyn. I de tilfælde, hvor et massemedie eller en forsker tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut anmoder om aktindsigt, vil det i almindelighed kunne lægges til grund, at der foreligger en berettiget interesse i at få indsigt i dokumenterne eller oplysningerne, som vil skulle afvejes overfor eventuelle modstående interesser. Det bemærkes dog mere overordnet, at i de nævnte tilfælde, hvor der foreligger et reelt og sagligt behov for at undtage de pågældende dokumenter m.v., vil vurderingen af spørgsmålet om meraktindsigt formentlig meget ofte føre til, at der ikke er grundlag for at give indsigt efter meroffentlighedsprincippet.

Det må i den forbindelse antages, at afvejningen i de tilfælde, hvor der er tale om at undtage oplysninger fra retten til aktindsigt efter undtagelsesbestemmelserne i lovforslagets §§ 30-33, i almindelighed vil føre til, at der ikke kan meddeles aktindsigt efter meroffentlighedsprincippet. Dette skyldes, at de oplysninger, der kan undtages med hjemmel i §§ 30-33, i almindelighed vil være underlagt tavshedspligt efter forvaltningslovens § 27, hvis formulering foreslås ændret med det samtidig fremsatte forslag til ændringer i bl.a. forvaltningsloven.

Meroffentlighedsprincippet vil derfor have størst praktisk betydning i de tilfælde, hvor dokumenter og oplysninger kan undtages fra retten til aktindsigt efter andre undtagelsesbestemmelser end lovforslagets

§§ 30-33. Det bemærkes dog, at der også i de tilfælde, hvor oplysningerne er omfattet af de nævnte undtagelsesbestemmelser, kan gives aktindsigt efter meroffentlighedsprincippet. Det gælder f.eks. i de tilfælde, hvor de pågældende oplysninger er omfattet af en undtagelsesbestemmelse, der varetager hensynet til en offentlig interesse, som myndigheden selv råder over, f.eks. hensynet til det offentlige økonomiske interesser (lovforslagets § 33, nr. 3). ”

Det fremgår af Forsvarsministeriets afgørelse af 4. maj 2016, at ministeriet har overvejet, om de undtagne dokumenter og oplysninger burde udleveres til dig efter princippet om meroffentlighed.

Forsvarsministeriet har i den forbindelse foretaget en afvejning af på den ene side de hensyn, der ligger til grund for bestemmelserne i bl.a. offentlighedslovens §§ 23, 24, 31 og 32, og på den anden side den berettigede interesse, du som journalist må antages at have i, at anmodningen om aktindsigt imødekommes.

Ministeriet har dog ikke fundet grundlag for at meddele aktindsigt i videre omfang i medfør af meroffentlighedsprincippet.

Det er oplyst, at det er indgået i Forsvarsministeriets vurdering af bl.a. spørgsmålet om meroffentlighed, at dokumenterne ses at være dateret i perioden 2002 til 2004. Jeg henviser til pkt. 6.2 ovenfor.

Under henvisning hertil samt under henvisning til det nærmere indhold af de undtagne dokumenter og oplysninger finder jeg ikke grundlag for at kritisere Forsvarsministeriets vurdering af spørgsmålet om meroffentlighed.

Jeg foretager mig herefter ikke mere i sagen.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen

Kopi til:

Forsvarsministeriet

Sagsfremstilling

Den 30. juni 2015 anmodede du Forsvarsministeriet om aktindsigt i alle dokumenter, som Forsvarsministeriet havde udleveret til Irak- og Afghanistankommissionen.

Forsvarsministeriet anmodede dig den 17. juli 2015 om at præcisere din aktindsigtsanmodning, da Forsvarsministeriet havde udleveret ca. 18.600 dokumenter til Irak- og Afghanistankommissionen. Det blev derfor aftalt, at Forsvarsministeriet i første omgang sendte dig aktlisterne for de udleverede dokumenter, således at du kunne præcisere din anmodning.

Den 1. oktober 2015 sendte Forsvarsministeriet dig aktlisterne for ca. 5.400 dokumenter omfattet af din aktindsigtsanmodning. Du anmodede herefter den 12. oktober 2015 om aktindsigt i 109 dokumenter ud af de i alt ca. 5.400 dokumenter anført på de fremsendte aktlister.

Ved delafgørelse af 21. oktober 2015 meddelte Forsvarsministeriet dig fuld aktindsigt i 14 af de dokumenter, som du havde anmodet om aktindsigt i, og den 17. december 2015 traf Forsvarsministeriet delafgørelse vedrørende yderligere 60 dokumenter.

Forsvarsministeriet har ved afgørelse af 4. maj 2016 truffet afgørelse vedrørende de resterende 35 dokumenter omfattet af din anmodning og har i den forbindelse anført bl.a. følgende:

”Denne delafgørelse omfatter de resterende 35 dokumenter med bilag og afslutter dermed behandlingen af de i alt 109 dokumenter, som du har anmodet om aktindsigt i den 12. oktober 2015.

Det bemærkes, at en række af dokumenterne hidrører fra Udenrigsministeriet, Statsministeriet, Justitsministeriet, Rigspolitiet, Værnsfælles Forsvarskommando og Forsvarets Efterretningstjeneste. Forsvarsministeriet har i den forbindelse anmodet disse myndigheder om en udtalelse.

Delafgørelse

Forsvarsministeriet meddeler fuld aktindsigt i tre dokumenter. Det drejer sig om dokumenterne 44, 79 og 107 (nummereringen fremgår af aktlisten, dvs. kolonnen SA nr.).

Forsvarsministeriet meddeler delvis aktindsigt i fem dokumenter, og 26 dokumenter undtages fra aktindsigt i deres helhed. De dokumenter, der gives delvis aktindsigt i, drejer sig om dokument 14, 65, 94, 96 og 101A.

Dokumenterne vedlægges.

Begrundelse

Det følger af offentlighedslovens § 19, at retten til aktindsigt ikke omfatter sager inden for strafferetsplejen. Forsvarsministeriet meddeler efter bestemmelsen ikke aktindsigt i en sag, hvori indgår to dokumenter vedrørende politiets efterforskning af en konkret straffesag om forbrydelser begået i Irak. Der er tale om dokument 75 og 76 (kolonnen med SA nr.).

Forsvarsministeriet meddeler ikke aktindsigt i dokumenter omfattet af offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 1, hvorefter retten til aktindsigt ikke omfatter interne dokumenter, som ikke er afgivet til udenforstå-

ende. Forsvarsministeriet undtager syv dokumenter efter bestemmelsen (dokument 10 uden bilag samt dokument 11, 14, 62, 67, 72 og 77).

Forsvarsministeriet meddeler endvidere ikke aktindsigt i to dokumenter omfattet af offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 2. Efter denne bestemmelse omfatter retten til aktindsigt ikke interne dokumenter, der efter offentlighedslovens § 24, stk. 1, nr. 2, udveksles på et tidspunkt, hvor der er konkret grund til at antage, at en minister har eller vil få behov for embedsværkets rådgivning eller bistand. Der er tale om dokument 29, som er udvekslet med Statsministeriet og Udenrigsministeriet samt dokument 65, som er udvekslet med Udenrigsministeriet.

Ekstraheringspligtige oplysninger

Forsvarsministeriet finder, at der i visse af dokumenterne omfattet af § 23 og § 24 er oplysninger om sagens faktiske grundlag, der er relevante for sagen, som skal ekstraheres efter offentlighedslovens § 28, stk. 1, 1. pkt.

Forsvarsministeriet skal bemærke, at det af bemærkningerne til offentlighedslovens § 28 (lovforslag L 144 af 7. februar 2013) fremgår, at det afgørende for, om en oplysning skal ekstraheres efter bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., er, at der er tale om egentlige faktuelle oplysninger eller andre oplysninger, der bidrager til at supplere sagens bevismæssige grundlag eller i øvrigt tilvejebringes for at skabe klarhed med hensyn til sagens faktiske grundlag.

Ekstraheringspligten efter stk. 1, 1. pkt., omfatter ikke interne og eksterne faglige vurderinger samt politiske og strategiske udtalelser, ligesom ekstraheringspligten ikke omfatter tilkendegivelser af standpunkter, argumenter eller vurderinger med hensyn til en sags afgørelse.

Forsvarsministeriet meddeler aktindsigt i de ekstraheringspligtige oplysninger. Disse fremgår af de ikke-tildækkede dele af dokument 14 og i bilaget til dokument 65 (notatet).

Efter Forsvarsministeriets opfattelse er der ikke eksterne faglige vurderinger, som skal ekstraheres, jf. § 28, stk. 1, 2. pkt.

Endvidere er bestemmelsen i offentlighedslovens § 29 om interne faglige vurderinger ikke relevant i dette tilfælde, fordi der ikke er tale om 'en sag om et fremsat lovforslag eller en offentliggjort redegørelse, handlingsplan eller lignende'.

Efter offentlighedslovens § 31 kan retten til aktindsigt begrænses i det omfang, det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar. Forsvarsministeriet meddeler efter bestemmelsen ikke aktindsigt i de ekstraheringspligtige oplysninger i dokument 62 og 72 (herunder i dokumenttitlerne) samt dokument 77.

Efter offentlighedslovens § 32, stk. 1, kan retten til aktindsigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser m.v., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer, begrænses i det omfang, fortrolighed følger af EU-retlige eller folkeretlige forpligtelser eller lignende. Efter bestemmelsen meddeler Forsvarsministeriet ikke aktindsigt i dokumenterne 12, 21, 33, 64, 67, 80, 81, 87, 92, 93, 95, 96, 97, 99, 100, 101, 101A, 102 og 108.

Der er tale om oplysninger, der er modtaget som led i et diplomatisk samarbejde med forbehold om diskretion enten under forudgående udtrykkelig tilkendegivelse fra afgiveren eller under en stiltiende indbyrdes anerkendt og efterlevet kutyme. Forsvarsministeriet finder således, at de pågældende oplysninger bør undtages af hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser. Det kan oplyses, at der primært er tale om indberetninger fra danske repræsentationer i udlandet med referater af møder foregået under de nævnte omstændigheder.

Efter offentlighedslovens § 32, stk. 2, kan retten til aktindsigt begrænses, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser m.v., herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer. Forsvarsministeriet meddeler ikke aktindsigt i en række oplysninger i dokumenterne 4, 10, 11, 64, 70, 80, 87, 94 og 102 samt i dokumenttitlerne for dokument 92 og 93. Der er konkret tale om oplysninger, som i tilfælde af offentliggørelse vil skade Danmarks udenrigspolitiske interesser i forhold til NATO, herunder de øvrige medlemmer af alliancen, samt Irak.

I forhold til de dokumenter, som er undtaget i deres helhed, jf. bilaget, fra aktindsigt efter bestemmelserne i offentlighedslovens §§ 31-33, finder Forsvarsministeriet ikke, at der i øvrigt er indhold, som ministeriet bør meddele aktindsigt i efter offentlighedslovens § 34, idet meddelelse af delvis aktindsigt vil prisgive hensynene i de ovennævnte bestemmelser, jf. offentlighedslovens § 34, nr. 1, eller give et usammenhængende meningsindhold, jf. offentlighedslovens § 34, nr. 3.

Efter offentlighedslovens § 35 begrænses pligten til at meddele oplysninger efter offentlighedslovens regler om aktindsigt af særlige bestemmelser om tavshedspligt fastsat ved lov eller med hjemmel i lov for personer, der virker i offentlig tjeneste eller hverv. Forsvarsministeriet meddeler efter denne bestemmelse ikke aktindsigt i dokument 81, idet dokumentet delvist omhandler oplysninger fra møderne i Udenrigspolitisk Nævn, jf. § 4 i lov om Det udenrigspolitiske Nævn. Forsvarsministeriet meddeler ikke aktindsigt i de øvrige oplysninger i dokumentet efter offentlighedslovens § 32, stk. 1, jf. herom ovenfor.

Meroffentlighed

Forsvarsministeriet har overvejet, om de undtagne dokumenter eller oplysninger bør udleveres til dig efter princippet om meroffentlighed i offentlighedslovens § 14, stk. 1. Forsvarsministeriet har i den forbindelse foretaget en afvejning af på den ene side de hensyn, der ligger til grund for bestemmelserne i offentlighedslovens §§ 23, 24, 31, 32, 33 og 35, og på den anden side den berettigede interesse, du som journalist må antages at have i, at anmodningen om aktindsigt imødekommes.

Forsvarsministeriet har ikke fundet grundlag for at meddele aktindsigt i videre omfang. ”

Den 4. maj 2016 klagede du til mig over den del af Forsvarsministeriets afgørelse af samme dato, der vedrørte delvist afslag på aktindsigt i dokumenterne 14 og 65, og den 10. maj 2016 bad jeg Forsvarsministeriet om en udtalelse i anledning heraf.

Forsvarsministeriet udtalte den 6. juni 2016 bl.a. følgende:

”1. Dokument 14 er en intern notits udarbejdet af Forsvarsministeriet, som indeholder et referat af en amerikansk efterretningsrapport samt en kort intern vurdering af rapportens indhold.

Forsvarsministeriet finder, at de dele af notitsen, der indeholder referatet af oplysningerne i rapporten, er omfattet af offentlighedslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., om oplysninger om en sags faktiske grundlag af relevans for sagen (ekstraheringspligtige oplysninger). Dette burde have været anført i afgørelsen af 4. maj 2016.

Forsvarsministeriet kan oplyse, at der er tale om en amerikansk efterretningsrapport, som ambassaden i Washington har modtaget ('under hånden') i fysisk kopi som led i et diplomatisk samarbejde med forbehold om diskretion enten under forudgående udtrykkelig tilkendegivelse fra afgiveren eller under en stiltidende indbyrdes anerkendt og efterlevet kutyme. De ekstraheringspligtige oplysninger er derfor undtaget efter offentlighedslovens § 32, stk. 1, hvorefter retten til aktindsigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser m.v., herunder forholdet til andre lande og internationale organisationer, kan begrænses, i det omfang fortrolighed følger af EU-retlige eller folkeretlige forpligtelser el.lign. Oplysningerne undtages således fra aktindsigt med hjemmel i denne bestemmelse.

Forsvarsministeriet finder ikke, at der er oplysninger i dokumentet, som er omfattet af offentlighedslovens § 34, hvorefter der skal meddeles aktindsigt i dokumentets øvrige indhold, hvis de hensyn, der er nævnt i §§ 30-33, kun gør sig gældende for en del af et dokument.

Forsvarsministeriet vedlægger en ny udgave af dokument 14, hvor ministeriet præcist har angivet, hvilke afsnit der er undtaget efter offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 1, og § 32, stk. 1. I den forbindelse bemærkes det, at Forsvarsministeriet meddeler aktindsigt i hele titlen på notitsen, idet denne også fremgår af titlen på dokumentet i aktlisten, og en enkelt yderligere ekstraheringspligtig oplysning på notitsens side 3, jf. offentlighedslovens § 28, stk. 1, 1. pkt. (*'I går fandt inspektørerne derudover 11 tomme sprænghoveder til kemiske våben og et sprænghoved, der skal undersøges nærmere'*).

Forsvarsministeriet finder ikke, at der er grundlag for at meddele aktindsigt i videre omfang efter princippet om meroffentlighed i offentlighedslovens § 14, stk. 1.

2. Dokument 65 består af en kort fremsendelsesmail fra Udenrigsministeriet til Forsvarsministeriet med ét bilag, som består af notits af 8. april 2003 udarbejdet af Udenrigsministeriets Folkeretskontor. Notitsen indeholder en 'Foreløbig juridisk vurdering af spørgsmålet om grundlaget for evt. dansk deltagelse med et landmilitært bidrag til en international sikringsstyrke i Irak' og er udarbejdet i forbindelse med udenrigsministerens fremsættelse af forslag til folketingsbeslutning om dansk militær deltagelse i en multinational sikringsstyrke i Irak (fremsat den 6. maj 2003 af udenrigsministeren (B 165) og vedtaget 15. maj 2003, jf. vedlagte). Da der som nævnt er tale om en 'foreløbig' juridisk vurdering, er vurderingen ikke omfattet af offentlighedslovens § 29, hvorefter retten til aktindsigt omfatter interne faglige vurderinger i endelig form.

Herudover omfatter dokument 65 en intern mail i Forsvarsministeriet af 9. april 2003 vedhæftet ovennævnte notits. Ved afgørelsen af 4. maj 2016 meddelte Forsvarsministeriet aktindsigt i mailen.

På baggrund af A's anmodning om aktindsigt anmodede Forsvarsministeriet den 21. oktober 2015 Udenrigsministeriet om en udtalelse om, hvorvidt en række dokumenter, herunder dokument 65 – bortset fra den interne mail nævnt ovenfor – helt eller delvist kunne udleveres.

Ved skrivelse af 15. februar 2016 oplyste Udenrigsministeriet for så vidt angår dokument 65 følgende: *'Ift. dokument 1149 [dokument 65] er det vurderingen, at følgemailen kan udleveres, jf. § 23, stk. 1, nr. 2, § 24, stk. 1, nr. 2 samt § 14 ud fra en betragtning om meroffentlighed. Notatet kan udleveres delvist, jf. § 23, stk. 1, nr. 2, § 24, stk. 1, nr. 2, § 28, stk. 1. Visse faktiske oplysninger indstilles ikke udleveret med henvisning til § 28, stk. 1, nr. 3, idet disse oplysninger er tilgængelige i UNSCR 1441 og 1472 samt beslutningsforslag B 118 fremsat den 18. marts 2003.* ' Der henvises til vedlagte skrivelse side 2, 5. afsnit, med bilag, hvor Udenrigsministeriet havde angivet, hvilke dele af følgemailen og notitsen der ikke burde udleveres.

Ved telefonsamtale den 26. april 2016 mellem Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet justerede Udenrigsministeriet sin vurdering, og Forsvarsministeriet meddelte herefter aktindsigt i følgemailen og notitsen i overensstemmelse med denne vurdering, hvorefter der ikke skulle gives aktindsigt efter meroffentlighedsprincippet i offentlighedslovens § 14, men alene meddeles aktindsigt i de ekstraheringspligtige oplysninger, jf. afgørelsen af 4. maj 2016, side 3, 2. nye afsnit.

Forsvarsministeriet har som nævnt i ministeriets brev til ombudsmanden af 30. maj 2016 drøftet med Udenrigsministeriet, hvorvidt der kunne meddeles helt eller delvist aktindsigt i de ikke-udleverede dele af dokument 65.

Efter aftale med Udenrigsministeriet meddeler Forsvarsministeriet herefter fuld aktindsigt i fremsendelsesmailen sendt fra Udenrigsministeriet til Forsvarsministeriet den 9. april 2003. For så vidt angår notitsen udleveres også oplysninger, som på tilsvarende vis fremgår af fremsendelsesmailen og den udleverede aktliste. Det er oplysninger om notitsens titel og dato samt oplysninger om, hvilken myndighed, afdeling og hvilket kontor der har udarbejdet notitsen.

Endelig udleveres også yderligere oplysninger i form af to indledende afsnit på notitsens side 1, 3. nye afsnit på side 3, afsnit 5 og 6 på side 4 og en enkelt oplysning på side 5, jf. offentlighedslovens § 14, stk. 1, idet det bemærkes, at der hovedsagelig er tale om oplysninger om gældende ret, der ikke er omfattet af ekstraheringspligten i § 28, stk. 1, 1. pkt., jf. 3. afsnit i Justitsministeriets vejledning om offentlighedsloven pkt. 7.1.1.

Der findes ikke grundlag for at meddele aktindsigt i videre omfang efter princippet om meroffentlighed i offentlighedslovens § 14, stk. 1.

Forsvarsministeriet vedlægger en udgave af dokument 65, hvor kun oplysninger, der undtages efter § 24, stk. 1, nr. 2, er tildækket.

3. Desuden vedlægges akterne i aktindsigtssagen for så vidt angår dokument 14 og 65 samt en udgave af dokument 14 og 65 uden udeladelser. Det bemærkes, at dokument 14 er klassificeret 'Hemmeligt' og derfor overbringes særskilt."

Forsvarsministeriet har efterfølgende den 13. juni 2016 tilføjet til ovenstående, at offentlighedslovens § 29 ikke finder anvendelse på dokumenter udfærdiget før offentlighedslovens ikrafttræden den 1. januar 2014, jf. lovens § 42, stk. 9, 2. pkt.

Den 6. juli 2016 klagede du til mig over den del af Forsvarsministeriets afgørelse af 4. maj 2016, der vedrørte (delvist) afslag på aktindsigt i dokumenterne 10, 33, 62, 72, 87, 95, 96, 97, 99, 100, 101, 101A og 108.

Jeg bad den 8. juli 2016 Forsvarsministeriet om en udtalelse i anledning af din klage af 6. juli 2016. Jeg oplyste dig samtidig om, at jeg havde besluttet at foretage en samlet behandling af dine klager, der altså begge vedrørte dele af Forsvarsministeriets afgørelse af 4. maj 2016.

Forsvarsministeriet har den 19. august 2016 udtalt bl.a. følgende:

”Forsvarsministeriet skal oplyse, at hovedparten – i alt 10 dokumenter samt bilag til en notits udarbejdet af Forsvarsministeriet – er indberetninger fra danske ambassader på baggrund af en instruktion herom fra Udenrigsministeriet. Forsvarsministeriet har derfor som led i behandlingen af aktindsigtsanmodningen anmodet Udenrigsministeriet om en udtalelse.

Udenrigsministeriet har i den forbindelse oplyst over for Forsvarsministeriet, at der med indberetningerne er tale om referater af møder, som den pågældende ambassade har afholdt med diverse samtalepartnere i opholdslandet, hvor ambassaden har modtaget oplysninger som led i et diplomatisk samarbejde med forbehold om diskretion enten under forudgående udtrykkelig tilkendegivelse fra afgiveren eller under en stiltidende indbyrdes anerkendt og efterlevet kutyme. Udenrigsministeriet har derfor indstillet, at de pågældende oplysninger/dokumenter undtages fra aktindsigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser, jf. offentlighedslovens § 32, stk. 1, og i et enkelt tilfælde efter offentlighedslovens § 32, stk. 2.

Statsministeriet har for så vidt angår ét bilag til et dokument – et brev fra præsident Bush – indstillet, at dokumentet undtages efter offentlighedslovens § 32, stk. 2.

Tre af dokumenterne er udarbejdet af Forsvarsministeriet. To af disse er interne dokumenter i form af en taleseddel til forsvarsministeren og en intern notits (...) Disse dokumenter er undtaget i deres helhed efter offentlighedslovens § 31.

Forsvarsministeriet skal herudover om dokumenterne anføre følgende:

Forsvarsministeriets dokumenter:

- Dokument nr. 62 (FMN journalnr. 04-3434-1, nr. 2): Intern notits af 18. marts 2003 (...) Dokumentet er undtaget i sin helhed som internt dokument, jf. offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 1, og faktiske oplysninger i notitsen samt dokumenttitel på udleveret aktliste er undtaget, jf. offentlighedslovens § 31.
- Dokument nr. 72 (FMN journalnr. 99-3434-1, nr. 59): (...) Dokumentet er undtaget i sin helhed som internt dokument, jf. offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 1, og faktiske oplysninger i talesedlen samt dokumenttitel på udleveret aktindsigt er undtaget efter offentlighedslovens § 31.
- Dokument nr. 10 (FMN journalnr. 99-1300-11, nr. 180): Intern notits fra 18. november 2002 vedlagt brev fra præsident Bush til statsministeren (omtales nedenfor som bilag 1) og indberetning fra ambassaden i Washington om amerikanske militære synspunkter forud for et NATO topmøde (omtales

nedenfor som bilag 2). Notitsen undtages i sin helhed som internt dokument, jf. offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 1, og faktiske oplysninger er undtaget efter offentlighedslovens § 32, stk. 2.

Udenrigsministeriets dokumenter:

- Dokument nr. 96 (FMN journalnr. 99-0131/L41-1, nr. 235). Indberetning fra ambassaden i Tallinn fra februar 2003 som svar på instruktion og indeholder referat af ambassadens drøftelser med afdelingschef i det estiske udenrigsministerium. Dokumentet er udleveret delvist, idet oplysninger om en offentliggjort meningsmåling i Estland er udleveret.
- Dokument 101A (FMN journalnr. 99-0131/L41-1, nr. 383). Indberetning fra ambassaden i Rom af 12. februar 2003 vedrørende Cyprens svar på instruktion. Oprindeligt havde Udenrigsministeriet indstillet, at kun navnet på direktøren i det cypriotiske Udenrigsministerium, som ambassaden i Rom havde talt med, burde undtages. Udenrigsministeriet revurderede dog dette senere, således at to afsnit burde undtages efter § 32, stk. 1, da de refererede til ambassadens samtale med direktøren, jf. telefonnotat af 26. april 2016. Dokumentet er udleveret delvist.
- Dokument nr. 100 (FMN journalnr. 99-0131/L41-1, nr. 304). Indberetning fra ambassaden i Letland af 3. februar 2003 vedrørende svar på instruktion. Indeholder referat af ambassadens drøftelser med direktøren for det lettiske udenrigsministerium. Udenrigsministeriet havde oprindeligt indstillet delvis udlevering, men revurderede dette senere og indstillede, at indberetningen blev undtaget i sin helhed, jf. telefonnotat af 26. april 2016.
- Dokument nr. 95 (FMN journalnr. 99-0131/L41-1, nr. 233). Indberetning fra Ambassaden i Dublin og indeholder referat af ambassadens drøftelser med den irske politiske direktør som svar på instruktion. Dokumentet er undtaget i sin helhed, jf. § 32, stk. 1.
- Dokument nr. 97 (FMN journalnr. 99-0131/L41-1, nr. 245). Indberetning af 6. februar 2003 fra Ambassaden i Prag som svar på instruktion og indeholder referat af ambassadens drøftelser med den tjekkiske viceudenrigsminister. Dokumentet er undtaget i sin helhed, jf. § 32, stk. 1.
- Dokument nr. 99 (FMN journalnr. 99-0131/L41-1, nr. 301). Indberetning af 7. februar 2003 fra Ambassaden i Tokyo som svar på instruktion og indeholder referat af ambassadens drøftelser med højtstående japansk embedsmand. Dokumentet er undtaget i sin helhed, jf. § 32, stk. 1.
- Dokument nr. 101 (FMN journalnr. 99-0131/L41-1, nr. 364). Indberetning af 13. februar 2003 fra Ambassaden i Rom som svar på instruktion og indeholder referat af ambassadens drøftelser med højtstående italienske embedsmænd. Dokumentet er undtaget i sin helhed, jf. § 32, stk. 1.
- Dokument nr. 108 (FMN journalnr. 99-0131/L41-1, nr. 118). Indberetning fra ambassaden i Washington fra januar 2003 med overskriften 'Irak- nedtællingen begynder'. Referatet [indeholder] drøftelser med højt og centralt placerede samtalepartnere i den amerikanske administration. Det anføres specifikt et sted, at det 'overfor ambassaden i fortrolighed er oplyst,...'. Dokumentet er undtaget i sin helhed, jf. § 32, stk. 1.
- Dokument nr. 87 (FMN journalnr. 99-0131/L41-1, nr. 738). Indberetning af 18. marts 2003 fra Ambassaden i Washington om evt. dansk deltagelse i evt. militær operation. Det bemærkes, at indberetningen – som indstillet af Udenrigsministeriet – er undtaget både efter offentlighedslovens § 32, stk. 1 og stk. 2, da Udenrigsministeriet også vurderer, at offentliggørelse af oplysninger vil skade Danmarks udenrigspolitiske interesser i forhold til NATO, herunder de øvrige medlemmer af alliancen, samt Irak.

- Dokument nr. 33 (FMN journalnr. 99-022/L41-1, nr. 115). Indberetning fra april 2004 fra ambassaden i London om vurdering af den langsigtede udvikling i Irak. Der er i det hele tale om oplysninger og vurderinger baseret på ambassadens drøftelser med britiske embedsmænd. Dokumentet er undtaget i sin helhed, jf. § 32, stk. 1.
- Bilag 2 til dokument 10 (FMN journalnr. 99-130011, nr. 180). Indberetning af 13. november 2002 fra ambassaden i Washington, hvori ambassaden refererer fra en orientering givet af Pentagon til forsvarsattachéer fra NATO-landene. Dokumentet er undtaget i sin helhed, jf. § 32, stk. 1.

Statsministeriets dokument:

- Bilag 1 til dokument 10 (FMN journalnr. 99-1300-11, nr. 180). Brev af 15. november 2002 fra præsident Bush. Dokumentet er undtaget i sin helhed efter offentlighedslovens § 32, stk. 2.

Forsvarsministeriets afgørelse af 4. maj 2016 er således overvejende truffet i overensstemmelse med Statsministeriets og Udenrigsministeriets vurderinger af, hvorvidt der bør meddeles aktindsigt i de pågældende dokumenter/oplysninger.

Forsvarsministeriet kan af de ovenfor anførte grundlag henholde sig til afgørelsen af 4. maj 2016. ”

Du har – henholdsvis den 7. juni, 14. juni og 23. august 2016 – fået tilsendt kopi af Forsvarsministeriets udtalelse af 6. juni 2016, tillæg til udtalelse af 13. juni 2016 samt udtalelse af 19. august 2016, med henblik på at du kunne komme med dine eventuelle bemærkninger. Jeg hørte ikke fra dig i den anledning.

Den 9. september 2016 meddelte jeg dig, at jeg nu ville forsøge at behandle sagerne på grundlag af de oplysninger, som jeg havde modtaget fra dig og Forsvarsministeriet.